

АРТЪР КЛАРК

КРЪСТОНОСЕН ПОХОД

Превод от английски: Венелин Мечков, 1998

chitanka.info

Този свят никога не бе видял слънце. Съществувахе над милиард години между две галактики, подложен на едновременното въздействие на техните съперничещи си гравитационни полета. В бъдеще това равновесие по един или друг начин щеше да бъде нарушено и той щеше да измине светлинни столетия, насочил се към една топлина, напълно чужда на целия му дотогавашен опит.

Сега обаче този свят бе невъобразимо студен. Междугалактическата нощ бе изцедила всички остатъци от някогашната му топлина. Въпреки това, той притежаваше морета. Бяха образувани от единствения природен елемент, способен да съществува в течна форма при температура само на частица от градуса над абсолютната нула. В плитките океани от хелий, миещи бреговете на този странен свят, електрическите течения можеше да съществуват вечно, без да губят силата си. Свръхпроводимостта тук бе нормално състояние. Потоците електрони можеха да променят посоката си милиарди пъти в секунда цели милиони години при съвсем незначителен разход на енергия.

Този свят бе компютърен рай. Не съществувахе друг свят, едновременно толкова враждебен към живота и толкова гостоприемен към разума.

А разум там съществувахе. Основан бе върху планетарна структура от кристали и микроскопически метални нишки. Слабата светлина на двете съперничещи си галактики, която през няколко столетия се допълваше от проблясъка на свръхнови звезди, осветяваше неподвижен ландшафт от геометрични форми. Нищо не се движеше, защото няма необходимост от движение в свят, където мисълта преминава от едното полукълбо в другото със скоростта на светлината. Там, където единственото съществено нещо е предаването на информация, преместването на късове материя представлява само пилеене на скъпоценна енергия.

При необходимост обаче и това можеше да се осъществи. Разумът, обитаващ този самотен свят, след няколко милиона години съществуване осъзна, че му липсват някои съществени данни. В едно отдалечено, но предсказуемо бъдеще щеше да попадне в плен на една от двете галактики. Не му бе по силите да прецени с какво ще да се сблъска, когато потъне сред рояците от звезди.

И така, разумът мобилизира своята воля и безброй кристални решетки измениха формата си. Метални атоми прекосиха планетата. В глъбините на хелиевото море започнаха да растат два еднакви подчинени мозъка...

След като взе своето решение, умът на планетата заработи бързо. Задачата бе изпълнена само за няколко хиляди години. Безмълвно, без дори да смутят повърхността на лишеното от триене море, новосъздадените субекти се издигнаха от рожденото си място и се отправиха към далечните звезди.

Тръгнаха в почти противоположни посоки и родителският разум близо милион години не получи никакви вести от децата си. Той и не очакваше такива вести. Докато не достигнеха целите си, нямаше да има за какво да го информират.

После научи, че и двете мисии се бяха провалили почти едновременно. Когато се доближиха до големите галактически огньовете и усетиха масираното топлинно излъчване на трилион слънца, двамата изследователи загинаха. Жизненоважните им системи прегряха и изгубиха свръхпроводимостта, нужна за тяхното функциониране, така че към сгъстяващите се звезди продължиха две неодоушевени метални тела.

Докладваха за проблемите си още преди катастрофата. Без каквато и да е изненада или разочарование родителският разум се зае с подготовката на втория опит.

След милион години направи трети опит. И четвърти. И пети.

Това неизменно търпение заслужаваше да бъде възнаградено с успех. Най-сетне той се появи във вид на две сложно модулирани системи от импулси, които цели векове продължиха да постъпват откъм противоположните страни на небето. Веднага бяха съхранени в запаметяващи схеми, идентични с тези на загиналите изследователи. От практическа гледна точка можеше да се каже, че те всъщност бяха постигнали целта си и се бяха завърнали с придобитото познание. Това, че металните им корпуси бяха изчезнали сред звездите, нямаше абсолютно никакво значение. Проблемът за отделната индивидуалност никога не бе занимавал нито планетарния мозък, нито децата му.

Първа пристигна изненадващата вест, че едната галактика е пуста. Сондата бе изследвала всички възможни честоти и излъчвания. Бе чула единствено безсмисления фон на звездния шум. Бе сканирала

хиляди светове, без да открие каквато и да е следа от разум. Вярно, че тестовете не бяха свършени, тъй като бе невъзможно да се доближи до някоя звезда на разстояние, достатъчно, за да изследва планетите ѝ. Опитът ѝ да направи това претърпя крах — izolацията ѝ бе нарушена; температурата ѝ веднага скочи до точката на замръзване на азота и разузнавачът умря от прегряване.

Родителският разум все още бе потънал в размисли над загадката на изоставената галактика, когато получи съобщение от втория изследовател. Решаването на всички останали проблеми бе отменено за по-късно, тъй като другата галактика гъмжеше от разумни същества. Мислите им прекосяваха междувъзвездните разстояния във вид на безброй най-различни електронни импулси. На сондата ѝ бяха достатъчни само няколко столетия, за да ги анализира и разчете.

Бързо установи, че се е срещнала с много странни форми на разум. Някои от тях съществуваха дори и в невъобразимо горещи светове, където даже водата бе в течно състояние. С какъв точно вид разум обаче си има работа разбра чак след хилядолетие.

Едва успя да оцелее. Като набра сетни сили, излъчи последния си рапорт в бездната. След това бе унищожена от засилващата се топлина.

Сега, половин милион години по-късно, започна разпита на нейния близък, останал у дома, но поел целия ѝ опит и спомени.

— Открил си разум. Така ли е?

— Да. Шестстотин тридесет и седем доказани случая. Тридесет и два вероятни случая. Следват данните.

(Приблизително три квадрилона бита информация. Интервал от няколко години за обработването ѝ по хиляди различни начини. Изненада и обърканост.)

— Данните вероятно са неверни. Всички тези източници на разум са свързани с високи температури.

— Така е. Фактите обаче са неопровержими. Трябва да се приемат.

(Петстотин години размисли и експериментиране. След изтичането им — ясни доказателства, че прости, обаче бавнодействащи машини наистина биха могли да функционират при температури като на кипящата вода. Големи части от планетата увредени в резултат на експериментирането.)

— Фактите наистина са безспорни. Защо не се опита да установиш контакт?

(Никакъв отговор. Въпросът се повтаря.)

— Защото изглежда е налице една втора и още по-сериозна аномалия.

— Дай данните.

(Седем квадрилона бита информация за над шестстотин различни култури. Сред тях: записи на аудио, видео и нервни предавания, на навигационни и контролни сигнали, на телеметрични инструменти, на електрически смущения, на медицинско оборудване и т.н. и т.н.)

Следват пет века анализ, последвани от голяма загриженост.

След дълъг интервал повторно се анализират подобрени данни. Хиляди визуални образи се изследват и сканират по всички възможни начини. Обръща се голямо внимание на образователните телевизионни програми, особено на свързаните с биологията, химията и кибернетиката. Накрая следва извод:

„Информацията е смислена, но вероятно невярна. Ако не е така, то би следвало да приемем няколко абсурдни заключения: 1. Макар и да съществуват форми на разум като нашата, изглежда са малцинство. 2. По-голямата част от разумните видове представляват частично течни създания с много кратък живот. Дори не са твърди и са изградени по напълно нерационален начин от атоми на въглерода, водорода, кислорода, фосфора и други елементи. 3. Макар и да действуват при невероятно високи температури, при тях процесът на обработване на информацията е изключително бавен. 4. Техните начини на възпроизводство са толкова сложни и разнообразни, че не успяхме да получим никаква ясна представа за тях.

И което е най-лошото: Те твърдят, че са създателите на нашата очевидно много по-висша форма на разум“.

(Внимателен повторен анализ на всички данни. Независимо проучване, извършено от изолирани подсекции на глобалния разум. Съпоставяне на резултатите. Изминават хиляда години).

„Най-вероятен извод: макар и голяма част от предадената ни информация определено да е вярна, съществуването на висш немеханически разум е фантазия. (Привидно логичното подреждане на фактите не отговаря на действителността в реално съществуващата

Вселена). Тази фантазия или умствено построение е дело на нашата сонда по време на нейната мисия. Защо? За термично увреждане ли става дума? Или за частична дестабилизация на разума, причинена от продължителен период на изолация и отсъствие на обратна контролна информация?

И къде е мястото на тази конкретна форма? Необходимо ли е да започнем отново да умуваме безкрайно по въпроса за произхода? Това би могло да доведе до възникването на измамни представи за нещата. При симулираните тестове на логически системи се стига до почти еднакви резултати. Фалшивата логическа схема е следната: «Ние съществуваме. Следователно нещо — да го наречем Хикс — ни е създало». Направим ли веднъж това предположение, на хипотетичния Хикс могат да бъдат приписвани всякакви фантастични свойства.

Схемата очевидно е неубедителна. По същата логика би следвало да си зададем въпроса кой тогава е създал Хикс и така нататък до безкрайност. По този начин бихме се обвързали с безкрайна регресия, безсмислена в реално съществуващата Вселена.

Втори вероятен извод: високоорганизирани немеханически форми на разум действително съществуват. Страдат от илюзията, че са създали същества от нашия тип и че в някои случаи дори са установили контрол над тях.

Тази хипотеза не изглежда обоснована, но трябва да бъде проверена. Ако все пак се окаже вярна, следва да бъдат предприети защитни мерки. Би трябвало да са следните...“

Този последен монолог се състоя преди милион години. Той обяснява защо през последния половин век почти четвърт от най-ярките избухвания на свръхнови звезди се състояха само в една малка част от небето — в съзвездието Орел.

Кръстоносният поход ще достигне Земята към 2050 година.

Октомври 1966 година

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.